

YAHYA KEMAL
BÜTÜN ŞİİRLERİ
.....
ELEŞTİREL BASIM

VakıfBank Kùltür Yayınları: 0390
Edebiyat: 090

YAHYA KEMAL
BÜTÜN ŞİİRLERİ
KENDİ GÖK KUBBEMİZ
ESKİ ŞİİRİN RÜZGÂRIYLA
RUBÂİLER VE HAYYAM RUBÂİLERİNİ TÜRKÇE SÖYLEYİŞ

Yayına Hazırlayan
Mehmet Samsakçı

Yayın Danışmanı
Ekrem Demirli

Proje ve Kitap Editörü
Hazal Bozyer

Kapak ve Sayfa Tasarımı
Hande Özgeldi Büyüktopaş

Son Okuma
M. Halit Çelikyön

Katkıda Bulunanlar
Faruk Özcan
İstanbul Fetih Cemiyeti



VakıfBank Kùltür Yayınları
İnkılap Mahallesi
Dr. Adnan Büyükdeniz Caddesi
No: 7/A1 – Kat 13
34768 Ümraniye / İstanbul
Telefon: 0 216 285 9571
www.vbky.com.tr - info@vbky.com.tr
Sertifika No: 40141

© Vakıf Pazarlama San. ve Tic. A.Ş., 2025
© İstanbul Fetih Cemiyeti, 2025

ISBN 978-625-5848-11-6

Telif hakları İstanbul Fetih Cemiyeti'ne ait olan bu kitap VakıfBank Kùltür Yayınları ile İstanbul Fetih Cemiyeti tarafından ortaklaşa yayımlanmıştır. Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak sınırlı alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir elektronik veya mekanik araçla çoğaltılamaz. Eser sahiplerinin manevi ve mali hakları saklıdır.

Baskı
Mega Basım Yayın San. ve Tic. A.Ş.
Cihangir Mah. Güvercin Cad. No: 3/1
Baha İş Merkezi A Blok Kat: 2
34310 Haramidere, Avcılar / İstanbul
Tel: 0 212 412 1700
www.mega.com.tr - info@mega.com.tr
Sertifika No: 44452

1. Baskı: Temmuz 2025

YAHYA KEMAL
BÜTÜN ŞİİRLERİ

*Kendi Gök Kubbemiz
Eski Şiirin Rüzgârıyla
Rubâîler ve Hayyam Rubâîlerini Türkçe Söyleyiş*

ELEŞTİREL BASIM

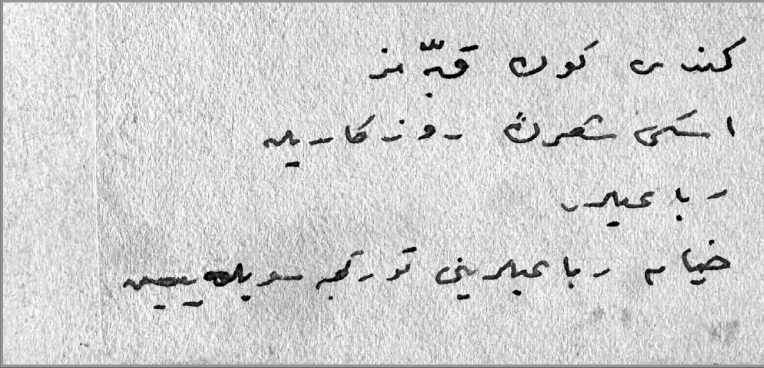
HAZIRLAYAN
MEHMET SAMSAKÇI





*Yâ Rab ne müsâvâtı ne hürriyeti ver
Hattâ ne o yoldan gelecek şöhreti ver
Hep neşve veren aşkı terennüm dilerim
Yâ Rab bana bir ses yaratan kudreti ver*

Yahya Kemal



Yahya Kemal'in el yazısıyla şiir kitaplarının isimleri

Kendi Gök Kubbemiz

Eski Şiirin Rüzgârıyla

Rubâîler

Hayyam Rubâîlerini Türkçe Söyleyiş

İÇİNDEKİLER

KENDİ GÖK KUBBEMİZ

KENDİ GÖK KUBBEMİZ

- 33 SÜLEYMANİYE'DE BAYRAM SABAHİ
- 39 AÇIK DENİZ
- 45 İTRÎ
- 51 BİR TEPE DEN
- 55 BİR BAŞKA TEPE DEN
- 57 AKINCI
- 61 MOHAÇ TÜRKÜSÜ
- 63 SİSTE SÖYLENİŞ
- 65 İSTANBUL FETHİNİ GÖREN ÜSKÜDAR
- 67 HAYAL ŞEHİR
- 71 ZİYARET
- 75 ATİK-VALDE'DEN İNEN SOKAKTA
- 77 ÜSKÜDAR'IN DOST IŞIKLARI
- 79 HAYAL BESTE
- 81 ESKİ MUSİKÎ
- 83 O RÜZGÂR
- 85 MEVSİMLER
- 87 KAR MUSİKİLERİ
- 91 KOCA MUSTÂPAŞA
- 97 GECE
- 99 AKŞAM MUSİKİSİ
- 103 İSTİNYE
- 105 EYLÜL SONU
- 109 FENERBAHÇE
- 111 MALTEPE
- 113 BEDRÎ'YE MISRALAR
- 117 KARNAVAL ve DÖNÜŞ
- 119 İSTANBUL UFUKTAYDI
- 123 MİHRİYÂR
- 125 İSTANBUL'UN O YERLERİ
- 127 OK
- 131 KAYBOLAN ŞEHİR
- 135 1918

YOL DÜŞÜNCESİ

- 139 YOL DÜŞÜNCESİ
143 SONBAHAR
145 DÜŞÜNCE
149 SESSİZ GEMİ
151 RİNDLERİN HAYATI
155 RİNDLERİN AKŞAMI
157 RİNDLERİN ÖLÜMÜ
163 UFUKLAR
165 DENİZ TÜRKÜSÜ
169 UÇUŞ
171 GEZİNTİ
173 MODA'DA MAYIS
175 GEÇİŞ
177 DÜŞÜNÜŞ
179 DUYUŞ ve DÜŞÜNÜŞ
181 O TARAF
183 BİR DOSTA MISRALAR
185 BİR YILDIZ AKTI
187 GURBET
189 HÜZÜN ve HATIRA
193 GECE BESTESİ
195 MAVERÂDA SÖYLENİŞ
197 MEHLİKA SULTAN

VUSLAT

- 205 VUSLAT
209 TELÂKİ
211 SES
215 DENİZ
217 ERENKÖYÜ'NDE BAHAR
221 BAHÇELERDEN UZAK
223 GEÇMİŞ YAZ
225 HATIRLATAN

- 227 ESKİ MEKTUP
229 AŞK HİKÂYESİ
231 VİRANBAĞ
235 GÜFTESİZ BESTE
237 NAZAR
241 ÖZLEYEN
243 RİC'AT
245 ÇİN KÂSESİ
247 BERGAMA HEYKELTIRAŞLARI
251 ENDÜLÜS'TE RAKS
255 ALTOR ŞEHRİNDE
257 ESKİ PARİS
261 BÜYÜ ŞİİR
263 SİCİLYA KIZLARI
265 CİNLER
267 HAYALİ SÖYLENİŞ
271 MADRİD'DE KAHVEHANE

ESKİ ŞİİRİN RÜZGÂRIYLA

- 285 SELİMNÂME
289 BAŞLAYIŞ
293 SEFER
295 ÇALDIRAN
297 TOPLAYIŞ
299 MERCİDÂBIK
301 RİDÂNİYYE
303 RİHLET

GAZELLER

- 307 BEBEK GAZELİ
309 PERESTİŞ
311 İSTANBUL'U FETHEDEN YENİÇERİYE
GAZEL
313 ŞEREFÂBÂD
315 BİR SÂKÎ
317 MÜKERRER GAZEL
321 GÖNÜL
325 SÖZ MEYDANI
329 GAZEL
331 RITL-I GİRAN
335 EZÂN-I MUHAMMEDÎ
337 ALP ASLAN'IN RÛHUNA GAZEL
341 NE BİLDİK, NE BİLMEĞİK
343 16 MART 1920
347 ŞÂD OLMAYAN GÖNÜL
349 MÂHURDAN GAZEL
351 HİSAR GAZELİ
353 TÛR'DAN MÛLHEM
357 ALÎ EMİRÎ'YE GAZEL
359 TAZMÎN
361 ÇUBUKLU GAZELİ
363 GÖZTEPE GAZELİ
365 ÇAMLICA GAZELİ
367 İNŞİRAH GAZELİ
369 GEDİK AHMED PAŞA'YA GAZEL
371 ZEVKÂBÂD
375 FÂZİL AHMED'E GAZEL
377 KADRÎ'YE GAZEL
381 VEDÂ GAZELİ
385 TANBÛRÎ CEMİL'İN RÛHUNA GAZEL
389 SÖYLER
391 ÜSKÜDAR VASFINDA GAZEL

- 393 DERİN BESTE
395 ERZURUM GAZELİ
399 HAZAN GAZELİ
401 SELÎM-İ SÂNÎ'YE GAZEL
403 İSMÂİL DEDE'NİN KÂİNÂTI
407 ABDÛLHAK HÂMÎD'E GAZEL
409 BAHARÂBÂD

MUSAMMATLAR

- 413 SENE 1140
415 SEYFÎ'YE REFÂKAT
417 NEŞÂTÎ'NİN GAZELİNİ TAHMÎS
421 TAHMÎS-İ GAZEL-İ HÛMÂYUN
425 RÂMÎ MEHMED PAŞA'NIN GAZEL
MATLAINI TAŞTÎR
427 BÂKÎ'NİN GAZELİNİ TAŞTÎR

ŞARKILAR

- 431 ŞARKI
433 ŞARKI
435 MÎHRÂBÂD
437 ŞARKI
439 ŞARKI
441 RECÂÎ-ZÂDE EKREM'İN MISRAINI
TAZMÎN

İTHAF

- 445 İTHÂF
447 HASAN RİZÂ'YA SESLENİŞ

KİT'ALAR - BEYİTLER

- 451 NEFÎ'NİN MISRAINI TAZMÎN
451 HÂMÎD'İN MISRAINI TAZMÎN
453 KİT'A
453 FEYZÎ-İ HİNDÎ'DEN
453 KİT'A
457 KİT'A
457 HÂFİZ'DAN DEYİŞ
457 KİT'A
459 BEYİTLER
459 26 AĞUSTOS 1922

RUBÂİLER VE HAYYAM RUBÂİLERİNİ TÜRKÇE SÖYLEYİŞ

- 473 RUBÂİLER
475 İSMAİL DEDE
477 RUBÂÎ
479 NİHAD SAMÎ BANARLI'YA
483 HALÛK ŞEHSUVAROĞLU'NA
485 FUAD ÖMER'E
489 MERÂRET
493 RUBÂÎ
495 RUBÂÎ
497 İHSAN'A
499 TEGÂFÛL
503 HAYÂLÂBÂD
505 CEMAL YEŞİL'E

- 507 DR. ADNAN'A
509 ŞEKİP TUNÇ'A
511 SÂLİM'E
517 RUBÂÎ
519 RUBÂÎ
521 RUBÂÎ
523 İHSAN ŞÜKRÜ'YE
525 DEVRAN
527 FUAD BAYRAMOĞLU'NA
531 HAYYAM
533 DÖNÜŞ
535 SERÂZÂD
537 RUBÂÎ
539 VAHDET-İ VÜCUD
541 SES
545 ŞEVK
547 HAZAN
549 VEHBÎ'YE
553 RUBÂÎ
555 RUBÂÎ
557 ÖMÜR
559 RUBÂÎ
561 TEVFİK'E
563 PASCAL'IN FİKRİNİ TAZMÎN
565 RUBÂÎ NEŞVESİ
567 TERCİH
569 LÂ-EDRÎ'DEN
571 URFÎ ŞİRÂZÎ'DEN
573 İSFAHAN'DA MEZAR KİTÂBESİ

HAYYAM RUBÂÎLERİNİ TÜRKÇE SÖYLEYİŞ

577 Hayyâm'ı alıp tercüme et derlerse
579 Gül faslı çemendeyiz kenâr-ı cûda
579 Zühre'yle kamer gökte olaldan peydâ
581 Hallâk ki hilkatleri eyler terkib
581 Dünyâda nedir hisse-i en'âmım hiç
583 Yem koydu tuzak kurdu o Hâlık sayyâd
583 Onlar ki erüp fezâil ü âdâbe
585 Yâkût-leb ol lâ'l-i Bedahşan nerede
585 Devretse murâdınca cihânın sonu ne
587 Sevketti irâdem olmadan dünyâye
587 Hâtif inerek seherde meyhânemize
589 Mâdâm ki kaldı şevkin ancak nâmı
589 Bir bender-i köhnedir cihandır nâmı
591 Kalk et hele terk-i câme-hâb ey sâkî
591 Seyret şu dönen kubbe-i bed-ef'âli
593 Efsûs ki mevsim-i civânî geçti
593 Hayyâm oldunsa mest sen zevkine bak
595 İstersen esâs-ı ömrü muhkem kılmak
595 Onlar ki gelüp bu dehre pür-cûş olarak
597 Biz kuklalarız oynatan üstâd felek
597 Bir gün bizi mahvetmeyi isterdi felek
599 Yaş döktü bulut çayır çemenden geçerek
599 Bir dem toy idik tâlib-i üstâd olduk
603 Devrettiği müddetce felekten kâm al
603 Yârân-ı vefâkârı zebûn etti ecel
605 Cennet ne cehennem ne gören yok a gönül
605 Mey nûş etmek ve neşvedir âyînim
607 Hâk üzre uyur benî-beşer görmedeyim

607 Çömlekçiye uğradım dün akşam bir an
611 Sâkiyle mey olmadıkça boştur bu cihan
611 Gûyâ bir tâs-ı ser-nigûndur devran
613 İç bâde adın silinmeden âlemde
613 Esrâr-ı ezel ki saklı senden benden
617 Gül der ki yüzüm kadar güzel yüz yokken
617 Hayyâm ki dikti haymeler hikmetten
619 Sen kendini endişeye kaptırma sakın
619 Varmış bizden çok önce bir leyl ü nehâr
621 Pek çoktan olunmuş olacıklar derkâr
621 Esvâbı benefşenin ne dem renge dalar
623 Ecrâm ki âsmânda rahşandırlar
623 Vaktiyle bu testi ben kadar âşık-ı zâr
625 Hayyâm günâh için şu mâtem neyedir
625 Ey çarh bu tahrîb eser-î kînendir
627 Yazdan bizi balçıktan ederken tahmîr
627 Sen mey nûş et ki râhat-î rûhundur
629 Hemşehr-i mey ol ki milk-i Mahmûd budur
629 Bir zümreye lâf olmada bâdî-i gurûr
631 Bir kuş gördüm makâmı bir kulle-i Tûs
631 Mâdâm hakikat ve yakîn cümlesi boş
633 Esdikçe sabâ dâmen-i gül çâk olmuş
633 Rûh anlasa hakkıyla nedir sırr-ı hayât
637 Eczâ-yı kadeh ki artık olmuş peyvest
637 Al deste piyâleyle sebû ey diltû
639 Bir kasr idi çekmiş göğe burc ü bârû
639 Tâ perde-i esrâra kadar râh olamaz

KİTAP HAKKINDA

¹“Şiirde Otuz Senem”, *Çocukluğum, Gençliğim, Siyasî ve Edebî Hatıralarım*, İstanbul Fetih Cemiyeti Yahya Kemal Enstitüsü Yayınları, İstanbul 1999, s. 93.

"O terennüm kalır"

Yahya Kemal'in, -kendi ifadesiyle- "*yer-yüzünde yegâne ihtirası, milletin lisanında istediği gibi birkaç manzume vücuda getirmek*" olmuştur. O, şair yaratılanlardan olduğu gibi, daima şair yaşayıp, şair göçenlerdendir.

İlk şiirini henüz 13-14 yaşlarındaiken, 1897 Türk-Yunan Savaşı zaferi heyecanı ile kaleme alan Yahya Kemal, o yıllarda tanıdığı, üst üste birkaç kez âşık olduğu genç bir kadın için de mısralar düzmüştür. "*Şiire bir aşkla başladım*" ¹ diyen Şair, Üsküp ve Selânik'teki şiir çalışmalarının ardından, 1903-1912 arasında geçirdiği Paris yıllarında şiirle iyiden iyiye ilgilenmiş, yeni bir dilin ve taze bir söyleyişin peşine düşmüş; İstanbul'a döndükten kısa bir süre sonra neşrettiği ve kendisine haklı ve sağlam bir şöhret kazandıran manzumelerinin bazı mısralarını Paris'te kaleme almıştır. ("Mâhurdan Gazel", "Sene 1140", "Şerefâbâd", "Akıncı", özellikle "Mehlikâ Sultan" ve kendisinin dahi "Leylâ" diye andığı "Nazar" başlıklı şiirlerinin hepsi bu yıllarda söylenmeye başlanmış eserlerdir.)

Üsküp ve Selânik döneminde, Paris'e firardan önceki çok kısa sürmüş ilk İstanbul tecrübesinde, Servet-i Fünun dil, üslûp ve formlarında yazıp *Malumât, İrtikâ* gibi dergilerde neşrettiği fakat hiçbir

zaman şiir kariyerinde anmak istemediği, ileride yayımlamayı arzuladığı kitaplarına koymayı düşünmediği ilk gençlik şiirleri bir yana, Yahya Kemal, gerçekten bir şiir, sanat ve kültür kenti olan Paris'te çok yüksek bir şiir kavrayışına sahip olmuştur. Dahası Cenab Şahabeddin ve Tevfik Fikret'in suniliklerinden çok uzak; onlardan çok başka bir motivasyonla yazsa da yine kısmen zorlama bir dile sahip olan Ziya Gökalp, nihayet asıl şiir cevherini hiçbir zaman yakalayamayan Mehmed Emin'in dilinden çok farklı, doğal fakat asıl Türkçeyi Paris'te yakalamıştır. "Eski Paris" şiirinde

Bir gün veda edip o diyarın hayatına

Döndüm bütün bütün vatanın kâinatına

diyen Yahya Kemal, bilindiği gibi Nisan 1912'de İstanbul'a dönmüş, ilk günlerde daha çok sohbetleriyle, yavaş yavaş makaleleriyle, nihayet yayımladığı şiirleriyle birdenbire şiir ve edebiyat kamuoyunun başlıca mevzuu ve herkesin bir mısraını daha okumak için birbiriyle yarıştığı bir şahsiyet hâline gelmiştir. Birinci Dünya Savaşı yıllarında, özellikle savaşın sona erdiği 1918'de *Yeni Mecmua*'da "Bulunmuş Sahifeler" epigrafiyle yayımladığı gazelleri Yahya Kemal'i çok prestijli bir konuma yükseltir. Bu yıllardan sonra O'nun Türk şiirinin artık vazgeçilmez bir "realite"si olduğunu göreceğiz.

Türk aydını, entelektüeli ve okuyucusunun Yahya Kemal'den belki de tek şikâyeti O'nun az ve yavaş yazması olmuştur. Gerçekten Yahya Kemal, "nadir bulunur bir cevher" olarak gördüğü şiire çok özenen, kusursuz kelime veya söyleyişi yakalamak için yılları göze alabilen; daha iyisini bulduğunda çok fazla vaktini ve enerjisini almış olan kelimeleri fedadan çekinmeyen, mükemmeliyetçi bir şairdir. Bu yüzden, "perfection" dediği bu kusursuzluk ideali, O'nu bir şiir kitabı yayımlamaktan alıkoymuştur. Devrine göre uzun sayılabilecek 74 yıllık hayat yolcuğunu bir kitap yayımlamaksızın noktalayan Yahya Kemal, bu yüzden çeşitli zamanlarda alaylara hatta hakaretlere maruz kalıp karikatürlere konu olsa da şiire ve Türkçeye olan sonsuz saygısı dolayısıyla estetikten ödün vermemiştir. "*Mısra benim haysiyetimdir*" cümlesi Yahya Kemal'e aittir.

Bilindiği ve daha önceki bazı çalışmalara konu olduğu gibi Yahya Kemal'in vefatından çok kısa bir süre sonra -Şair'in de üyesi olduğu- İstanbul Fetih Cemiyeti bünyesinde, merhum Nihad Sami Banarlı'nın öncülüğünde Yahya Kemal Enstitüsü kurulmuş, vârisleriyle yapılan bir sözleşme çerçevesinde Şair'in kitapları arka arkaya Enstitü tarafından yayımlanmıştı. İlk kitap, *Kendi Gök Kubbemiz* 1961 yılında, ses getiren bir tanıtım toplantısıyla okurlara duyuruldu ve yaklaşık 40 senedir beklenen eser Türk kütüphanesine kazandırılmış oldu. *Eski Şiirin Rüzgârıyla* ve *Rubâiler ve Hayyam*

Rubâilerini Türkçe Söyleyiş'ten sonra da mensur eserler sırasıyla Şair'in el yazısı müsveddelerinin belirli bir tasnife tâbî tutularak okunması ve sağlığında dergi ve gazetelerde yayımladığı makalelerinin eklenmesiyle okuyucuyla buluşturuldu.

Külliyyatın 12 kitabını Enstitü marifetiyle yayımlayan İstanbul Fetih Cemiyeti, günümüze kadarki süreçte, Yahya Kemal'in düşünce ve estetiğini daha geniş ve farklı kitlelere ulaştırmak gayesiyle -yukarıda zikredilen sözleşme çerçevesinde- zaman zaman resmî kurumlar ve özel teşebbüslerle ortak yayınlar yapmıştır. Sözgelimi Millî Eğitim Bakanlığı, 1969, 1985 ve takip eden yıllarda Bilim ve Kültür Eserleri Dizisi - Türk Klasikleri içerisinde *Aziz İstanbul*'u; 1970, 1985, 1988, 1992, 1993 yıllarında da *Eğil Dağlar*'ı yayımlar. Yahya Kemal'in, Millî Mücadele'yi safha safha değerlendirdiği ve bu mücadelenin lideri Mustafa Kemal Atatürk'ü desteklediği yazılarından oluşan bu eser, ayrıca 1991'de, "Doğumunun 100. Yılında Atatürk Yayınları" dizisi içerisinde Kültür Bakanlığı tarafından da neşredilmiştir. Millî Eğitim Bakanlığı *Kendi Gök Kubbemiz*'i, 1969'da 1000 Temel Eser başlığı altında yayımlamış; 1989'da da Bilim ve Kültür Eserleri Dizisi - Türk Klasikleri serisi içerisinde okurla buluşturmuştur. Kültür Bakanlığı ise Şair'in modern bir dil ve formlarla yazdığı şiirlerini toplayan bu kitabını 1990'da Klasik Türk Eserleri dizisi içerisinde neşretmiştir.

Bu resmî kurumlardan başka bazı özel teşebbüsler de Şair'e ve eserlerine çok yakın ilgi göstermiştir. Doğan Kardeş Yayınları henüz Yahya Kemal'in sağlığında, 1956'da *İstanbul* isimli resimli bir kitap yayımlamış, Yahya Kemal'in "Türk İstanbul" başlıklı konferansının metni de ilk kez burada çıkmıştır. (Bu kitapta Şair'in dostları ve iki büyük İstanbul yazarı Abdülhak Şinasi Hisar ve Ahmet Hamdi Tanpınar'ın da şehirle ilgili yazıları neşredilmiştir.) Yapı Kredi Yayınları, 2003'te İstanbul Fetih Cemiyeti ile yaptığı bir ortak yayın protokolü çerçevesinde, sırasıyla *Kendi Gök Kubbemiz*, *Eski Şiirin Rüzgârıyla*, *Rubâîler ve Hayyam Rubâîlerini Türkçe Söyleyiş*, *Aziz İstanbul*, *Eğil Dağlar ve Siyasi ve Edebî Portreler*'i yayımlamıştır.

Bütün bu ortak yayınlar haricinde Yahya Kemal Enstitüsü, Türkiye'de ve dünyada zaman zaman yaşanan ekonomik krizlere, kâğıt problemlerine, karşılanması zaman zaman güçleşen baskı maliyetlerine rağmen, Şair'in hatırasına ve emanetine duyduğu derin saygı ve sorumluluk dolayısıyla külliyâtı Türk okuyucusuyla buluşturmaya devam etmiştir, etmektedir, edecektir.

Elinizdeki eserin mahiyetine ve özelliğine gelince: Yahya Kemal'in sağlığında kitaplaşmasını istediği şiirlerini toplayan, isimlerini bizzat koyduğu üç şiir kitabı (*Kendi Gök Kubbemiz*, *Eski Şiirin Rüzgârıyla*, *Rubâîler ve Hayyam Rubâîlerini Türkçe Söyleyiş*) bir arada ilk ve son kez bizzat Enstitü tarafından 2009 yı-

linda numaralı olarak 1000 adet yayımlanmıştı. Fakat eser, okuyucunun gösterdiği olağanüstü denilebilecek rağbet dolayısıyla çok kısa sürede tükenmiş, bugün sahaf dükkânlarında veya sanal ortamındaki satış sitelerinde dahi bulunamaz olmuştur. Elinizdeki çalışma biraz da okuyucunun talepleri doğrultusunda hazırlanmıştır. Fakat bazı farklarla: Yahya Kemal Enstitüsü, Yahya Kemal'in doğumunun 140. yıldönümü olan 2024'ü biraz daha zengin idrak gayesiyle gerçekleştirdiği etkinliklerden başka Şair'in bütün şiirlerini, bir "edison kritik" mantığı çerçevesinde, açıklayıcı notlarla, zenginleştirici görsellerle birlikte yayımlamayı düşünmüş; kuruluşundan bu yana gerçekleştirdiği çok nitelikli yayınlarla Türk tarih, sanat ve edebiyatı bibliyografyasına anlamlı katkılar sağlamış olan VakıfBank Kültür Yayınları ile ortaklaşa bir neşir kararı almıştır. Bu bağlamda, Yahya Kemal'in mükemmeliyetçi tavrına karşı gösterilen hassasiyet dolayısıyla, kapağı, kâğıdı, mizanpajı, görsellerinin zenginliği ile dikkati çeken elinizdeki eserde üç şiir kitabında yer alan şiirler, mevcut neşirlerdeki imlâya en küçük herhangi bir müdahale olmaksızın dizilmiştir. Dipnotlarda şiirin ilk yayımlandığı yer (dergi, gazete, kitap); ilk neşirle kitaplardaki versiyon arasında -varsa- farklar belirtilmiş; Şair'in el yazısı müsveddelerinde, eskizlerinde dikkati çeken varyasyonlar, okuru yormayacak veya sıkımayacak oranda işaret edilmiştir. Zira okuyucu ve araştırmacı için bir şiirin

² Bunlardan bazıları için bkz. Yusuf Ömürlü, *Yahya Kemal'in Bestelenmiş Şiirleri*, İstanbul Fetih Cemiyeti Yayınları, İstanbul 1997; Semih Okcu, "Türk Edebiyatında Parnasyen Şairlerin Bestelenmiş Şiirlerinin Türk Müsikîsine Yansımaları", *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 2023, Cilt: 16, Sayı: 43, 1135; Gülçin Yahya Kaçar, "Yahya Kemal ve Türk Müsikîsi", *Karabük Üniversitesi 1. Uluslararası İnsan ve Toplum Bilimleri Kongresi*, (23-25 Kasım 2018) [Bildiriler], s. 406. Bunlardan başka Beşir Ayvazoğlu da *Yahya Kemal-Ansiklopedik Biyografi*, (Korpus Yayınları, İstanbul 2007) başlıklı kapsamlı çalışmasında madde başı olan şiirlerin kimler tarafından hangi makamlarda bestelendiği bilgisini vermektedir. Ayrıca yine bk. *İstanbul'un Engin Sesi: 40 Yılın Ardından Münir Nureddin Selçuk*, Haz. İncila Bertuğ- Hüseyin Kıyak, Kubbealtı Yayınları, İstanbul 2023.

tercih ettiği, kullandığı, son hâlini verdiği kelimelerle mısralar kadar vazgeçtiği, feda ettiği, değiştirdiği ve kaldırdığı kelime ve yapıları bilmek, O'nun zihnî ve estetik dünyasına daha iyi vâkıf olmak açısından son derece önemlidir.

Bir şiirin doğuş sebebini, zamanını ve şartlarını bilmenin, elbette o şiiri doğru anlamaya ve kavramaya yetmeyeceği, hatta bir şairin hayatını ve edebî metnin ortaya çıkış sebep ve şartlarını fazla önemsemenin, metin analizinde bunları fazla dozda kullanmanın bazı bilinçdışı dayatmaları beraberinde getirdiği açıktır. Bununla beraber Yahya Kemal gibi, epistemolojik ve estetik dünyası çok geniş ve zengin olan, bazı şiirlerini 40 yıl gibi çok uzun sürede tamamlayan, şiirlerini ilk kez çok farklı zaman ve zamanlarda "duyan" bunları yine çok farklı şehirlerde, uzun yıllar sonra bitirebilen bir şairin mısralarının, ne zaman, nasıl, hangi iç ve dış sebeplerle söylendiğini bilmek bizim için büyük anlam ifade etmektedir. Bu itibarla Nihad Sami Banarlı ve Ahmet Hamdi Tanpınar başta olmak üzere Yahya Kemal'in, bazı dostlarına, kendisiyle röportaj yapan gazetecilere şiirlerinin doğuşu ve bitirilişi ile ilgili olarak söylediklerinin paylaşılması da elinizdeki çalışmanın bir boyutunu oluşturmaktadır.

Yahya Kemal'in şiirlerinin büyük bir kısmı, bilindiği gibi, ithaflı olarak yayımlanmıştır. Bu ithaflara mazhar olan kişilerin kim oldukları, Şair'le tanışma biçimleri ve dostluklarının mahiyeti yani bu kişilerin Yahya Kemal'in dün-

yasına nasıl girdikleri, orada ne kadar kaldıkları, bu çalışmayı yaparken bizim çok ilgimizi ve dikkatimizi çeken noktalar olmuştur. Yahya Kemal'in ithafli şiirlerinin bazılarının -özellikle rubâîlerinin- semantik, psikolojik ve estetik boyutlarının, o şiirin ithaf edildiği kişiyle ve aradaki dostlukla ilgili olması konunun diğer bir önemli tarafıdır. Bu yüzden Yahya Kemal'in bir ithafına mazhar olan kişiler ve Şair'le yakınlıkları hakkında bazı küçük açıklamalar yapmayı uygun bulduk. (Yeri gelmişken belirtelim: Dipnotlardaki alıntılar ve kaynağı gösterilen / bibliyografik künyesi verilenler dışındaki izah, yorum ve tespitlerin tamamı tarafımıza aittir.) Yahya Kemal, ömrünün son yıllarında 4 şiirini ses kayıt cihazına okumuştur. İlgili şiirlerin bulunduğu sayfaya koyulan karekodlar sayesinde okuyucu, bu şiirleri Şair'in kendi sesinden dinleme imkânı bulacaktır.

Yahya Kemal'in pek çok şiiri, bilindiği gibi Münir Nureddin Selçuk başta olmak üzere pek çok kompozitör tarafından bestelenmiş hatta aynı şiirler, farklı bestelerin güfteleri olarak Türk müzik tarihine geçmiştir. Biz bu çalışmada bu şiirlerin kim veya kimler tarafından, ne zaman, hangi makamlarda bestelendiği bilgisine yer vermemeyi tercih ettik. Zira bu, yani Yahya Kemal'in bestelenmiş şiirleri, elinizdeki çalışmadan önce defaatle işlenmiş ve hâledilmiş bir konudur.²

Bu çalışmanın, Yahya Kemal ve şiirleri hakkında ileride yapılacak etütlere yar-

dımcı olacağını ümit ediyoruz. Doğunun 140. yılını geride bıraktığımız günlerde kendi aktüalitesini olduğu kadar günümüzü de aydınlatmaya, güzelleştirmeye devam eden, Türkçenin ve Türk Edebiyatı'nın bu büyük ustasını daha iyi anlamak gayesiyle hazırlanan Yahya Kemal'in *Bütün Şiirleri*'nin basımına karar veren İstanbul Fetih Cemiyeti Yönetim Kurulu'na; Şair'e gösterdiği yakın ilgi ve hassasiyet, ayrıca baskı aşamalarındaki profesyonelliği için VakıfBank Kültür Yayınları yöneticilerine; çok anlamlı katkı, fikir ve çözüm önerileri için eserin değerli editörü Dr. Hazal Bozyer başta olmak üzere kurumun bütün ilgilileri, özellikle kitap üzerindeki emekleri dolayısıyla Faruk Özcan'a; kitabın tasarımını gerçekleştiren ve buluş, çözüm ve ince dikkatleriyle teknik ve estetik sorunları gideren Dr. Öğr. Üyesi Hande Özgeldi Büyüktopbaş'a; kitabın fikir aşamasından baskıya kadar bütün merhalelerindeki destek ve emekleri için İstanbul Fetih Cemiyeti İdare Müdüğü Gülcan Aren'e; bazı el yazısı müsveddelerin günümüz harflerine nakli konusunda yardımlarını gördüğüm dostum Üzeyir Karataş'a; eserin farklı aşamalarındaki yardımları için öğrencilerim ve meslektaşlarım Aysu Esra Kurban, Şevval Zeynep Ayık ve Arş. Gör. Mustafa Gençler'e çok teşekkür ederim.

Prof. Dr. Mehmet Samsakçı
Haziran 2025, Ataşehir